

ע"פ 10817/11/15 - גדעון שריאור נגד המוסד לביטוח לאומי

בית הדין הארצי לעבודה

עפ"ס 10817-11-15

בפני הנשיא יגאל פליטמן

גדעון שריאור

המוסד לביטוח לאומי

בשם המערער - בעצמו

פסק דין

הנשיא יגאל פליטמן

1. לפניי ערעור על החלטתו של נשיא בית הדין האזורי בחיפה, השופט אלכס קוגן (ב"ל 22653-09-15) מיום 26.10.2015, שלא לפסול עצמו מלדון בתביעת המערער.

הרקע לערעור

2. ביום 10.9.2015 הגיש המערער תביעה נגד המשיב וכן נגד מדינת ישראל וקופת חולים מאוחדת, ובה ביקש לחייב את המשיב בתשלום רטרואקטיבי ופיצוי עתידי בגין אי תשלום קצבת הבטחת הכנסה או השלמתה, וכן ביקש לחייב את המדינה וקופת חולים מאוחדת ליתן לו טיפולים רפואיים ותרופות בחינם וכן לשלם לו פיצוי בגין "סיכון בריאותו וחיויו".

3. ביום 21.9.15 הגיש המערער בקשה להחשת מועד הדיון בתביעתו. הנשיא קוגן נעתר לבקשתו, לקח את התיק לטיפולו וקבע את מועד הדיון ליום 11.10.2015.

4. במהלך הדיון שהתקיים כאמור ביום 11.10.2015, נשמעו טענות המערער וטענות ב"כ המשיב לגבי תביעת המערער להבטחת הכנסה. כמו כן נרשם בפרוטוקול הדיון מפי המערער כזאת: **"אני שמעתי את הסברי בית הדין לגבי התביעה ששורבבה בתיק זה נגד קופ"ח מאוחדת ומשרד הבריאות, אני מוכן למחוק את התביעה כנגדם ואגיש אותה בתביעה נפרדת."**

5. בסיומו של הדיון קבע הנשיא קוגן כזאת:

"1. בתביעתו של מר גדעון שריאור ("התובע") לגמלת השלמת הכנסה טען הנתבע כי יש לתובע נכס מקרקעין ששטחו בגודל של 840 מ' ושווי שולל זכאותו של התובע לגמלת השלמת הכנסה."

2. מספר פעמים נעשו אל התובע פניות מטעם המוסד לביטוח לאומי על מנת שימצא מסמכים עדכניים לגבי סכום החוב לכל הגופים שרשמו עיקולים על נכס המקרקעין, כך שהמוסד לביטוח לאומי הסכים שכל חוב שיש לתובע ונרשם עליו עיקול על אותו נכס, ינוכה משווי של הנכס בעת חישוב זכאותו של התובע לגמלת השלמת הכנסה."

3. הצעתי לתובע במהלך הדיון לפנות ללשכה לסיוע משפטי על מנת שיקבל מינוי של עורך דין וזה יעזור לו באיתור המסמכים החסרים ובכלל בייצוגו בתביעה זו, אך התובע סרב. אני עדיין ממליץ לתובע לפנות ללשכה לסיוע משפטי לקבלת ייצוג של עורך דין שכן קשה לי לראות כיצד יוכל התובע

- לייצג עצמו בתיק זה שכן גם הוא לטענתו הדברים נסחבים מזה שנים רבות ללא פתרון.
4. לגופם של דברים, התובע אדם שאינו צעיר מתגורר בבית אבות ונראה כי יקשה עליו להמציא למוסד לביטוח לאומי מסמכים עדכניים לגבי החובות בגינם נרשמו עיקולים על הנכס.
5. במצב דברים זה, אני מטיל את האחריות על כתפי המוסד לביטוח לאומי לברר את כל החובות בגינם נרשמו עיקולים על נכס המקרקעין ששייך לתובע. ככל שבמסגרת הבירור הנ"ל יצריך הדבר מידע כלשהו או חתימה כלשהי או כל שיתוף פעולה מצידו של התובע, יפנו מהמוסד לביטוח לאומי לתובע והוא חייב לשתף פעולה באופן מלא.
6. המוסד לביטוח לאומי יודיע תוך 90 יום מהיום מה הם סכומי החובות העדכניים בגינם נרשמו עיקולים על הנכס של התובע ויעביר העתק במישרין לתובע עצמו.
7. באשר לתביעתו של התובע כנגד משרד הבריאות וקופת חולים מאוחדת היא נמחקת והוא רשאי להגיש תביעה נפרדת נגד גופים אלו. ככל שיבחר התובע להגיש תביעה נפרדת נגד קופת חולים מאוחדת ונגד משרד הבריאות/מדינת ישראל, עליו לפרט בתביעתו מה בדיוק הסעד שהוא מבקש, אילו תרופות ואילו טיפולים רפואיים הוא סבור שלא צריך לשלם בגינם.
8. דיון נוסף יתקיים ביום 27.3.16 בשעה 10:00."
6. ביום 18.10.2015 הגיש המערער בקשה לפסילת הנשיא קוגן מהמשך ניהול הדיון בעניינו, מן הטעם שפרוטוקול הדיון מיום 11.10.2015 לא משקף לטענתו את המציאות, ומשום שבמסגרת ההחלטה שניתנה בסיום הדיון ניתנו למשיב 90 יום להמציא מסמכים, בעוד שבינתיים המערער אינו מסוגל לממן טיפולים ותרופות, מצב שהנשיא קוגן מודע לו.
7. בהחלטותיו מאותו יום הורה הנשיא קוגן למשיב ולמדינה להגיב לבקשת הפסלות, וכן קבע כך: "ההכרעה בבקשה לפסלותי תינתן לאחר שאקבל את עמדת יתר הצדדים, כאמור בהחלטה קודמת שניתנה היום.
- יחד עם זאת, ניתן לראות כי התובע מלין, בין היתר, על כך שבית"ד איפשר למל"ל 90 יום להודיע על גובה חובותיו של התובע הרשומים על הנכס בגינו נשללה הזכאות להשלמת הבטחת הכנסה. במהלך הדיון התקבל הרושם מקשייו של התובע להמציא מסמכים עדכניים מהם ניתן ללמוד על גובה החובות העדכניים שיש על הנכס - הדברים קיבלו ביטוי בהחלטה שניתנה בסופו של אותו דיון וזו הסיבה שהנטל הוטל על כתפי הנתבע.
- ככל שהתובע ימציא בעצמו בהקדם האפשרי מסמכים מהם ניתן להבין את גובה החובות העדכניים בגינם נרשמו עיקולים על אותו נכס מקרקעין, כמובן שזה יחיש את בירור תביעתו."
8. יצוין, כי המערער הגיש 2 בקשות לעיון מחדש בהחלטות אלו של הנשיא קוגן, אשר נדחו בהחלטה מיום 21.10.2015.
9. לאחר קבלת תגובת המשיב, שבה התנגד לבקשת הפסלות, קבע הנשיא קוגן בהחלטתו מיום 26.10.2015 כזאת:
- "... 3. בכדי להבין את השתלשלות הדברים באופן ממוקד יותר, אכן ביקשתי באותו דיון מיום 11.10.15 מב"כ המוסד לביטוח לאומי שיבהיר בפתח אותו דיון מה הנימוק לדחיית תביעתו של התובע לגמלת השלמת הכנסה ויצוין, כי לתובע יש היסטוריה של שנים בהן הוא נאבק על גמלתו זו.
4. יש לציין, כי התובע יליד 1931 ובמהלך אותו דיון מיום 22.10.15 ניתן היה להתרשם מטענתו כי הוא אינו שומע טוב, כך שאכן התנהלות הדיון לא היתה פשוטה.
5. לאחר שב"כ המוסד לביטוח לאומי הבהיר בפתח הדיון מיום 11.10.15 את הנימוק לדחיית תביעתו של התובע לגמלת השלמת הכנסה בכך שיש על שמו נכס מקרקעין, איפשרתי לתובע לפרט

בפני בית הדין את עמדתו וטענותיו.

6. באותו יום 11.10.15 קיימנו דיון ממושך שאכן בפרוטוקול לא נרשמה מילה במילה אלא נירשמו עיקרי הדברים.

7. על הנכס שרשום על שמו של התובע המונע ממנו מלקבל גמלת השלמת הכנסה רשומים עיקולים רבים ושונים. בכדי לברר את תביעתו של התובע לגמלת השלמת הכנסה, יש מקום לדעת את גובה החובות שיש לתובע בגינם נרשמו עיקולים על הנכס שלו. המדובר במלאכה לא פשוטה שכן אלו חובות ישנים לנושים הפזורים ברחבי הארץ.

8. המוסד לביטוח לאומי פנה אל התובע מס' פעמים בכדי שימציא מסמכים עדכניים לגבי סכומי החובות שיש לתובע לכל הגופים שרשמו עיקולים על אותו נכס מקרקעין, אך התובע לא המציא מסמכים אלו.

9. במהלך הדיון מיום 11.10.15 ביקשתי תחילה מהתובע שימציא את המסמכים כאמור לעיל, תחילה הוא סירב ואמר שזהו תפקידו של המוסד לביטוח לאומי וככל שהתקדם הדיון אכן השתכנעתי, כי התובע אדם מבוגר, לא בריא המתגורר בבית אבות, כך שיקשה עליו מבחינה פיזית להמציא את המסמכים המבוקשים.

הצעתי לתובע בחום מס' פעמים במהלך אותו דיון לפנות ללשכה לסיוע משפטי על מנת לקבל ייצוג של עו"ד וכך יהיה קל יותר לאתר את המסמכים החסרים, אלא שלצערי התובע סירב.

10. במצב דברים זה, הוטלה מלאכת איסוף המסמכים העדכניים לגבי חובותיו של התובע בגינם נרשמו עיקולים על נכס המקרקעין, על המוסד לביטוח לאומי, אלא שכאן המלאכה שהוטלה על המוסד לביטוח לאומי אינה פשוטה ומצריכה זמן.

11. זו הסיבה שאיפשרתי 90 יום למוסד לביטוח לאומי לבדוק את הדברים ולהודיע את סכומי החובות העדכניים בגינם נרשמו עיקולים על הנכס של התובע.

ככל שהתובע סבור שהוא יכול לקצר לוח זמנים זה ולהמציא את המסמכים העדכניים במועד קצר יותר, הוא יכול לפעול במקביל.

12. אין כל מקום בנסיבות אלו, כי אפסול עצמי מלשבת בדין בתביעתו של התובע. אין כאן כל משוא פנים מצדי או כל נימוק אחר המצדיק פסילתי.

13. בקשת הפסלות נדחתה.

10. יצוין, כי בו ביום ניתנה החלטה בבקשת המדינה להארכת מועד להגשת תגובתה, שבה נקבע כי ההחלטה בבקשת הפסלות שניתנה מוקדם יותר באותו יום, מייתרת בקשה זו.

הערעור

11. המערער הגיש ערעור על החלטה זו של הנשיא קוגן שלא לפסול עצמו מהמשך הדיון בתביעתו. המערער טוען בערעורו, כי הנשיא קוגן לא מנהל נכון את הדיון בתביעתו, כי פרוטוקול הדיון מיום 11.10.2015 אינו משקף את המציאות, וכי בהחלטת הפסלות ניתן "מקום למשיבים לדון בעניין שאיננו בכתב התביעה". עוד טען כנגד החלטה מיום 26.10.2015 שניתנה מבלי שהוגשה בקשה, על "הפיכת התובע לנתבע" בניגוד לסדרי הדין, ועל כי "המותב שם דברים בפי הנתבע ומייצגו". כמו כן הגיש המערער בקשה לעיכוב הדיון בבית הדין האזורי עד להכרעה בערעורו.

12. המשיב לא הגיב לערעור הפסלות.

הכרעה

13. לאחר שנתתי דעתי לערעור, לכלל החומר שהובא לפניי ולנסיבות העניין, הגעתי למסקנה כי דין הערעור

להידחות. טעמי לכך אבאר להלן.

14. **הלכה היא כי "מעצם היותה בקשה לפסלות שופט בקשה המטילה הצלבדעל שופט אישית ועל מערכת השפיטה, מתחייבות ראיות משמעותיות לשם הוכחת קיומה של עילת פסלות"** (ראו, למשל, עפ"ס 31944-03-12 פנחס מורגנשטיין - בנקה מזרחי המאוחד בע"מ, ניתן ביום 4.4.2012). עילת הפסלות תיבחן באמת מידה אובייקטיבית ואין די בתחושתם של בועליהדין ובאיכוחם אובה שקפתם הסובייקטיבית (ראו, למשל, עפ"ס 57019-01-11 ליאתחן - בן עליזה חנושות, ניתן ביום 21.2.2011, להלן - עניין ליאתחן). זאת ועוד. ככלל, חזקה היא "כיהושופטה היושבבדין, מקצועי ומיומן ובידול לבחון את העניינים המובאים בפניו ללא משוא פנים. אף כלל הוא, כיינתן משקל לרבלעמדת השופטה הסבור כי אינו מנוע מלישבבדין, וערכאת הערעור לא תערב בחוות דעתו של השופטה הסבור כי בידול לנהל את ההליך באובייקטיביות, אלא במקרים קיצוניים בלבד" (עפ"ס 16943-11-11 חברה ישראלית למוביליס בע"מ - אבנר מאירי, ניתן ביום 26.1.2012 והאסמכתאות שם; וראו גם עפ"ס 28458-10-11 עמותת אנואר לקידום מעמד האישה - אומיימה מחאמיד, ניתן ביום 10.11.2011 והאסמכתאות שם).

במקרה שלפניי, לא מצא הנשיא קוגן כל טעם המצדיק פסילתו מלדון בתביעת המערער, ולא מצאתי כי מדובר במקרה חריג המצדיק התערבות בדעת הנשיא קוגן, הסבורה שאין כל משוא פנים מצדו בניהול ההליך בעניינו של המערער.

15. אשר לטענת המערער כי פרוטוקול הדיון מיום 11.10.2015 אינו משקף את המציאות יאמר, כי בהתאם להלכה הנחה היא כי "פרוטוקול הדיון משקף את שאירע במציאות, ועל הטוען לפסלות הנטל להפריך הנחה זו. הפרוטוקול מהווה יסוד לבחינת מהימנות הטענות נגד בית המשפט באשר לאופן התנהלות הדיון" (ראו, למשל, ע"א 6207/08 THE NORTH FACE UNC נ' כוכב הצפון ציוד ומחנאות בע"מ, ניתן ביום 3.11.2008). עוד נפסק, כי "מושכלות ראשונים הם, כי הפרוטוקול משקף את שהתרחש באולם בית הדין ואין חובה לנהלו על דרך של רישום מילולי" (ע"פ 1368/91 בטיטו נ' מדינת ישראל, פ"ד מ"ה(3) 259, 260-261). ואכן הנשיא קוגן כתב בהחלטתו כי "באותו יום 11.10.15 קיימנו דיון ממושך שאכן בפרוטוקול לא נרשמה מילה במילה אלא נירשמו עיקרי הדברים". המערער לא פירט טענתו כי הפרוטוקול לא משקף את המציאות, ולא ציין אילו אמירות שנאמרו על ידו לא נכתבו בפרוטוקול. המערער אף לא הגיש בקשה לתיקון הפרוטוקול, וממילא טענה מסוג זה לא יכולה להצדיק פסילתו של השופט שלפניי התקיים הדיון.

16. אשר ליתר טענות המערער יאמר ראשית כי לגבי טענת פסלות בשל החלטות דיוניות "הלכה פסוקה היא, כי בהחלטות דיוניות כשלעצמן אין די כדי לבסס עילת פסלות, בין אם מדובר בהחלטה יחידה ובין אם מדובר בסדרת החלטות... החלטות דיוניות אין בהן כשלעצמן עילת פסלות ואין שאלת נכונותן עומדת לדיון במסגרת דיני הפסלות" (ראו, למשל, עפ"ס 27592-03-12 עמוס אפלברג - מכון היהלומים הישראלי IDI בע"מ, ניתן ביום 25.4.2012, והאסמכתאות שם). מעבר לכך יאמר, כי מעיון בתיק בית הדין קמא עד כה עולה כי הנשיא קוגן פעל מעל ומעבר בניסיון לבוא לקראת התובע, שאינו מיוצג, בתביעתו בעניין קצבת הבטחת ההכנסה. כעולה מפרוטוקול הדיון והחלטות הנשיא קוגן, במהלך הדיון התברר כי לא משולמת למערער קצבת הבטחת או השלמת ההכנסה שלמענה הוא נלחם מזה שנים, משום שרשום על שמו נכס מקרקעין, וכי אותו נכס מעוקל בשל חובות שונים שיש למערער. עוד עלה, כי המערער לא המציא למוסד את המסמכים שנדרשו על ידו להוכחת אותם חובות חרף דרישות

המוסד לקבלם. נוכח האמור פעל הנשיא קוגן לפנים משורת הדין, לאחר שהתרשם כי המערער מתקשה בשל נסיבותיו האישיות להמציא את המסמכים הרלבנטיים ולאחר שהמערער סירב לעשות כן, והטיל חובה זו על כתפי המשיב, במטרה לסייע למערער בקבלת מבוקשו מאת המשיב. עוד קבע הנשיא קוגן, כי המערער מוזמן לפעול במקביל להשגת המסמכים האמורים ולהגישם לבית הדין אם יעלה בידו להשיגם. כמו כן הסביר הנשיא קוגן את פרק הזמן שניתן למשיב לאסוף את המסמכים הדרושים, בכך שמדובר במסמכים המעידים על חובות רבים וישנים מכל רחבי הארץ. מן האמור עולה, כי לא רק שאופן ניהול ההליך על ידי הנשיא קוגן אינו מעורר חשש ממשי למשוא פנים מצדו, אלא ההיפך הוא הנכון - ניכר שנוכח הנסיבות ואופי ההליך שלפניו הוא פועל ככל יכולתו לסייע למערער. טוב יעשה המערער אם יפעל אפוא בהתאם להמלצותיו ולהחלטותיו של בית הדין.

17. עוד יוער, כי הנשיא קוגן המליץ למערער לפנות לסיוע משפטי לייצוגו בתביעתו, אולם המערער סירב לכך. גם בית דין זה מצטרף להמלצת הנשיא קוגן למערער לפנות ללשכה לסיוע משפטי, שכידוע הייצוג המשפטי בה ניתן חינם אין כסף למי שעומד בקריטריונים לקבלת הייצוג על ידה.

18. נוכח כלל האמור לעיל, לא מצאתי מתקיימות נסיבות אובייקטיביות המעלות חשש ממשי לקיומו של משוא פנים מצד בית הדין האזורי, משנסיבות המקרה אינן באות בגדר המקרים החריגים שבהם ערכאת הערעור תתערב בחוות דעתו של השופט, הסבור כי בידו לנהל את ההליך באובייקטיביות.

19. **סוף דבר** - הערעור נדחה. משלא הוגשה תגובת המשיב, אין צו להוצאות.

ניתן היום, ה' כסלו התשע"ו (17 נובמבר 2015), בהיעדר הצדדים וישלח אליהם.

5129371

54678313

5129371

54678313

הנשיא יגאל פליטמן